

U utrobi tranzicijske hladnjače

U vremenu kad su ljudi roba Kaegijev transport nije samo ekskluzivistički izvedbeni eksperiment nego i prvorazredna, a pritom i zabavna, umjetnička reakcija na zbilju

Ovogodišnji je šesti UrbanFestival, od osnutka posvećen projektima na političkom, urbanističkom, etičkom i svakom drugom rubu između umjetnosti i svakodnevlja, uspio jednom programskom stavkom polučiti nekoliko istovremenih uspjeha. Zagreb je nekoliko dana govorio o čudnoj vožnji kamionom koja je zapravo predstava, rijetki svjedoci bili su oduševljeni, dok se s druge strane sam festival upisao na listu onih koji preuzimaju predstave na proputovanju od Avignona, preko Ljubljane do Beograda, točnije pripadnih im festivala koji suvremeno kazalište znače, a ponekad i otkrivaju.

Projekt Stefana Kaegija nazvan *Cargo Sofia – Zagreb* zaista jest vožnja kamionom po industrijskoj zoni grada, ali to je samo izvana, dok je zapravo promišljeno putovanje utrtrim trasama tranzicije, koje zasigurno pretpostavlja drukčija čitanja s obzirom na

konkretni trudbenik koji stoji iza svake pogodnosti vrloga novog svijeta.

Utoliko zagrebačka publika tu predstavu-putovanje percipira drukčije nego što to čini ona u Avignonu, ili pak ona u Sofiji, pri čemu pomaže i konkretna kontekstualizacija, jer se projekt prilagođava ambijentu, kao i njegovoj ekonomskoj razvijenosti. Konstanta su pritom, osim sama kamiona, dvojica profesionalnih bugarskih vozača, koji su u međuvremenu, zahvaljujući Kaegiju, postali prave kazališne zvijezde, i čiji životi nisu kao u *Big Brotheru* isforsirano medijatizirani, a zapravo prazni.

Naprotiv, situacija u kojoj se gledatelji nalaze u gotovo dvosatnoj vožnji s Ventislavom Borisovim i Svetoslavom Mičevim s obiju je strana osviještena i time bitno poštenija od voajerizma *reality showa*, jer

optiku publike. Član utjecajne skupine Rimini Protokoll, gledatelje pretvara u svjedoke, suputnike i robu, koja s jedne strane zaista truckanjem u kamionu postaje osnovni oslonac zakona kruženja kapitala, dok istodobno osvještava pomalo zaboravljene pojmove kao što je radna snaga, ili

ispovjedni ton kojim vozači reproduciraju vlastita sjećanja, težnje i želje, kao i turobnu svakodnevicu suvremenih nomada u službi nevidljiva ali moćna kapitala kojem su kulturne razlike između Istoka i Zapada Europe tek prilika za množenje, nije poziv na svjedočenje spektakularnosti slobodnoga života, metaforike nerijetko vezane uz njihovu profesiju, ali ni puka tranzicijska jadikovka.

Međutim, osobna je priča tek uvod u suptilno nametnut politički okvir projekta Stefana Kaegija, neodvojiva od njegova rada bilo da je riječ o predočavanju zbilje suvremenih tehnoloških *sweat shopova*, kao u projektu *Call Cutta*, ili jasnije kao u projektu *Deutschland 2*, kad je zajedno s ostalim članovima Rimini Protokolla ponovio sjednicu *Bundestaga*, ali s takozvanim običnim građanima u ulozu narodnih zastupnika. U projektu *Cargo...* Kaegi iza vozačke svakodnevice dodaje pozadinu razvijanjem *dossiera* o agresivnu i u konačnici kažnjivu preuzimanju bugarskoga transportnog poduzeća od strane njemačkog mešetara sklona korupciji, koji je u kaosu istočnoeuropske tranzicije plivao kao riba u vodi. Iako je slučaj imao takozvani pravedni sudski epilog, pustoš koju je ostavila ta pustolovina hrvatskim je gledateljima poznata, te time dodaje još jednu važnu dimenziju predstavi koja je na prvi pogled tek kvalitetna dosjetka.

U vremenu kad su ljudi roba, pa čak i u kazalištu koje računa samo na količinu publike, ali ne i njezinu specifičnu težinu, Kaegijev transport nije samo ekskluzivistički izvedbeni eksperiment nego i prvorazredna, a pritom i zabavna, umjetnička reakcija na zbilju. Zato i ne čudi njegov međunarodni uspjeh, potvrđen i zagrebačkim gostovanjem.

Igor Ružić